

Stín nad Stínadly

Autor: Přebíral

Tuto zprávu píše já, Rudla Žeblahda, při plném vědomí, i když otřesen nedávnými zážitky, o nichž budiž více řečeno dále. Události, které jsem prožil, mi nedají klidně spát a brzy mne zřejmě doženou na práh samovraždy ze zoufalství nebo zemřu následkem nějaké „náhody“.

Domnívám se ale, že na tomto světě existují nepředstavitelně strašné věci, o nichž není možno pomlčet, už proto, aby byly varovány generace příští. Už z toho důvodu, že oblast, ve které jsem se stal svědkem nevyslovitelných ohavností, má brzy podstoupit výraznou stavební přeměnu. Ano, Stínadla se budou bourat a jedinou útěchou mi je, že zřejmě již nebudu mezi živými až radlice buldozerů odkryjí věci, jež měly zůstat skryty navěky.

Za místo vzniku naší nešťastné výpravy je možné považovat roh Šmejkalovy ohrady mezi Miskovickou a Katovickou ulicí, tradiční místo, kde se scházela mládež z širokého okolí ke svým kratochvílím. I já jsem zde se svým přítelem Artušem Jermáněm, poněkud zjemnělým hochem z umělecké rodiny, trávil řadu odpolední a četli jsme společně cestopisy a dobrodružné romány z daleké Arábie a polárních krajů. Nezřídka se stávalo, že jsme i my zatoužili vydat se na výpravu k tajemným modravým dálkám někde za městem, ale nebyli jsme členy žádného klubu Mladého Hlasatele ani skautského oddílu, nikdo z nás bohužel už ani nebude, a naši rodiče nám výlety mimo město nesmlouvavě zakazovali, už proto, že Jermánův zdravotní stav nebyl nikdy z nejlepších. Časem jsme tedy dospěli k rozhodnutí, že chceme-li hledat dobrodružství, musíme s pátráním začít ve městě. A odtud byl už jen krok k jednomu pošetilému rozhodnutí, kterého už je pozdě litovat.

Nedaleko naší čtvrti, Druhé strany, ležela totiž čtvrť odnepaměti nazývaná Stínadla. Snad kdysi byly samotným jádrem středověkého města, neboť zmínky o nich jsou již z těch nejstarších písemných pramenů, jak nám vyprávěl náš třídní učitel, dnes však jde o jednu z jeho nejnezdavějších a nejohavnějších částí, známou svou spleť klikatých temných uliček a podivnými obyvateli, rekrutujícími se dílem z degenerovaných starousedlíků a dílem z nově přistěhované proletářské chudiny, která do města přišla z různých končin. To, co však nejvíce dráždilo naši chlapeckou fantasii, byli chlapci ze Stínadel, kteří si říkali vontové a žili s námi v trvalém nepřátelství. Často jsme vidali na Rozdělovací třídě jejich bledavé, takřka rybí tváře, často jsme vídávali ze Stínadelských oken svítit nemocniční žluť jejich lampiónů! Stejně tak často jsme ale snili o záhadách, které v hlubinách Stínadel čekají na odhalení.

Nebylo tedy divu, že jsme se jednou s Artušem odhodlali právě k výpravě do Stínadel. Napoprvé jsme jen chtěli proniknout do jeho zšedělých ulic a porozhlédnout se tam, byli jsme ostatně přesvědčeni, že o dobrodružství tam musíme zakopnout takřka na každém kroku. První výprava do Stínadel však skončila naprostým neúspěchem, hned na Rozdělovací třídě nás obklopili Vontové a nedovolili nám projít. Jejich způsoby a řeč byly hrubé, obnošené šatstvo působilo dojmem, jako by pamatovalo ještě minulé století. Vyvázli jsme tehdy lehce, jen Atruš si odřel koleno když do něj jeden z nich nevybíravě strčil a měl pak dva dny domácí vězení. Mělo nás toto nepřijemné uvítání varovat, ale jen co přišel listopad, připravili

jsme na jedno čtvrtední odpoledne výpravu novou. Tentokrát jsme se s žádostí o radu obrátili k jednomu z chlapců z naší školy, nechvalně známému a zanedbanému hochu, jemuž se říkalo Štětínáč a o kterém se proslýchalo, že už několikrát ve Stínadlech byl a vyvázl se zdravou kůží. Štětínáč nás přijal ve svém doupěti, kůlně na dvoře činžovního domu, ve kterém bydlel, a slíbil nám, že nás za několik čísel Mladého Hlasatele do Stínadel provede bezpečnou cestou a pak nás zase doprovodí nazpět, vrátíme-li se ovšem, jak podotkl. Sám působil značně neklidně když došla řeč na otázku, jestli by nemohl jít po celou dobu s námi, a vymlouval se, že jeho obličej je mezi vonty znám a pokud by jej potkali, čekaly by jej zlé věci a nás tedy také. Mně se zdálo, že tento nepřítel dobrý hoch před námi něco tají a navíc jsem byl znechucen kryсами, které pro svou kratochvíli choval v klíčkách, avšak Artuše zaujala Štětínáčova znalost spiritismu a věd okultních, o které se také zajímal a tak jsme se s ním nakonec dohodli.

Když nadešel čas, sešli jsme se se Štětínáčem u první ulice tovární čtvrti a odevzdali mu slíbené Hlasatele. Ty s radostí přijal a poté nás chvíli vedl zastrčenými uličkami za halou blízké šroubárny až ke staré oprýskané litinové bráně, zdobené mnoha snad secesními ornamenty, které jakoby se sestávaly z propletených ještěrek a podivných nezemských rostlin.

„Toto je brána do Stínadel,“ pravil Štětínáč, „málokdo tuto cestu zná a proto je nehlídaná. Já půjdu ještě chvíli s vámi a pak se ukryji v průjezdě domu U tří žab, kde mám několik věcí k vyřízení. Tam mne večer vyzvedněte, doprovodím vás zpět domů.“

Nato nám rozdál žluté špendlíky, které vontové nosí v klopě aby se odlišili od ostatních a prokouzl pootevřenou branou do stínadelského šera. Vydali jsme se tedy za ním oněmi křivými uličkami, kde se mezi spárami ve zdech starobyklých neomítnutých domů plazila bělavá plíseň a kde mnohé z budov hrozily již od pohledu spadnutím a bylo nám nejasné, jaktože je městská rada ještě nedala strhnout, či alespoň nezakázala jejich obývání. Cestou jsme potkali jen několik shrbených postav starších lidí, kteří šli za svými záležitostmi a pomateného starého žebráka, který seděl na rohu ulice a něco si pro sebe mumlal. Artuš se nad ním slitoval a hodil mu minci, aby si mohl zajít k Milosrdným na polévku, avšak když na něj žebrák pohlédl, v jeho očích se zaleskl čirý děs a pak se nešťastný stařec rozplakal a nesouvislým hlasem nás začal prosit, abychom nikam nechodili, neboť vidí, že se nám stane cosi strašného. Byli jsme neradi, že na nás nešťastný pomatenec upoutává pozornost a zrychleným krokem jsme se tedy vydali vpřed a nechali jeho plačtivé naříkání za zády. Jaká škoda, že jsme tehdy neuposlechli jeho varování!

Po několika minutách jsme došli k domu U tří žab a Štětínáč nám sdělil, že nás musí opustit. Zahlédli jsme v šeru průjezdu jakousi kůlnu se zankem nějakého klubu, uzavřenou visacím zámkem a až teď nám došlo, že se tento nečestný hoch zřejmě chystá zámek přerazit pilkou, která mu vyčnívala pod kabátem a něco tam provést či snad odcizit. Byl ale naší jedinou jistotou v nepřátelském světě Stínadel a proto jsme zahnali pochybnosti a rychle se s ním rozloučili, ponechávající ho samotného s jeho temnými úmysly.

Nedouho nato jsme potkali první skupinu vontů a srdce se nám téměř zastavila, když jsme si všimli, že si nás s podezřelými pohledy prohlíží. V tom se ale někde v dálce rozezněly zvony a jejich řeč se stočila k jinému tématu, takže o nás naštěstí ztratili zájem. Nejsem si dosud jistý, co bylo obsahem jejich nového rozhovoru, avšak působil na mne skličujícím dojmem, neboť jsem zaslechl slova jako „Umrlič psrt znovu bije...“ a „...má to už asi za sebou.“

Ulice nás vedla dále do hlubin Stínadel a nezbylo nám, než dělat si nenápadně křídou značky na rozích, abychom při cestě zpět nezbloudili a nepřišli domů pozdě, za což by nás rodiče jistě hubovali. Při té příležitosti jsme si všimli, že zdi stínadelských domů jsou jakousi živou kronikou vontů, od omšelých letitých nápisů a značek, které mně nedávaly smysl, avšak nad nimiž se Artuš na delší dobu zastavoval a znepokojeným pohledem je zkoumal, až po nové nápisy, svolávající k poradám všelijakých vontských skupin a nové značky, svou jasností neméně příšerné. Artuš se mi později svěril, že některé z nich vídal v knihách o starých kulturách Egypta a Mezopotámie, kde bývaly vyryty na zdech heretických chrámů prastarých kultů, uznanými náboženstvími pronásledovaných.

Zapletení do řeči o jejich významech, přestali jsme si dávat pozor na okolí a na jednom z rohů jsme vrazili do skupinky zevlujících vontů. Domnívám se dosud, že někteří z nich byli těmi, co nás nedávno ztloukli na Rozdělovací třídě, avšak možná mi jen kalí mysl přívalem pozdějších vzpomínek a fakt, že mnozí z nich vypadají ve svých vybledlých rysech podivně podobně. Oni nás sice nepoznali, ale asi jsme jim přišli podezřelí už tím, že jsme se jim omluvili a měli na sobě školní šaty, mnohem čistější a upravenější, než jejich obnošené a zapáchající kabáty. Když jsme se totiž odvážili ohlédnout, všimli jsme si, že jdou jakoby nenápadně za námi a až příliš upřeně se dívají do výloh krámků kdykoli se podíváme jejich směrem.

Chopila se nás hrůza a hned za dalším rohem jsme se dali na útěk, doufaje, že se jim ztratíme. To jsme ale zřejmě neměli dělat, jen jsme na sebe upoutali pozornost a sami se ztratili v bočních neudržovaných uličkách. Zanedlouho se již smyčka začala uzavírat a z konce každé ulice k nám mířila skupina zle se tvářících vontských rváčů, kteří se snad rekrutovali z potomků nešťastných a degenrovaných postižených žen, které žijí v přístavní čtvrti, páchnou mořem a uzavírají ku plození dětí odporné mesaliance s námořníky toho nejhrubšího zrna a pochybného původu.

Jedinou možnou záchranu nám v tuto chvíli poskytla brána špinavého průjezdu blízkého domu, avšak jaké bylo naše zděšení, když jsme na jeho druhé straně narazili na pevně uzamčená vrata. Vontové si zjevně místo našeho přepadení nevybrali náhodou. Artuš si však v poslední chvíli všiml úzkých dvířek z křivě seříznutých dřevěných latí, kterými bylo možné proklouznout někde do sklepení domu. Váhali jsme jen chvíli a šátraje nohama po ohlazených pískovcových schodech, sešli jsme dolů do temnoty. Artuš rozžehl sirky a my se mohli alespoň trochu zorientovat a než plamínek uhasl, stačili jsme si povšimnout, že stojíme na podlaze z velkých kamenných kvádrů ušpiněných mourem v klenuté místnosti, snad

patře starého domu, které bylo s postupem věků pohřbeno pod nánosy. Do stran se odtud rozebíhalo několik chodeb, zčásti přehrazených zděnými přepážkami, které ale povětšinou někdo, možná dokonce zloděj, pátrající ze sklepů okolních domů po snadném lupu, z vnitřní strany prorazil. Slyšeli jsme, jak nahoře vrzají dvířka a první vontové sestupují za námi a nezbylo nám tedy, než se vydat jednou z chodeb a doufat, že je někde ztratíme či nalezneme jiný východ.

Dlouhá byla naše cesta temnotou, orientovali jsme se jen hmatem, abychom nepřivolali k sobě pozornost, a dávali si velký pozor na možné otvory do nižších pater v podlaže. Postupovali jsme tedy pomalu, ale vonty za námi nebylo slyšet, takže když jsme prolezli několika užšími průlezy, zapálil jsem sirku a matný plamen ozářil naše blízké okolí. Ihned nato jsem ji, přemožen náhlým úlekem, nechal padnout do kypré zeminy, která se v úzkém pásu snad při posledních deštích vyvalila puklinou ve stěně do chodby. Spatřil jsem totiž dvě řady omšelých, částečně zasypaných, náhrobních desek, které se podél nás táhly až k otvoru na druhém konci chodby, ze kterého k nám občas dosáhl závan studeného, zatuchlého vzduchu.

„Uklidni se!“ chytil mne Artuš za rameno, „všiml jsem si jednoho z nápisů. Jsou to jen hroby nějakých mrtvých středověkých mnichů, které sem pohřbívali. Ti nám dnes již neublíží, avšak ti vontové za námi nám ublížit mohou. To, že jsme narazili na tyto hroby naopak může být dobrým znamením – snad se nacházíme v kryptě nějakého kostela a mohli bychom jím vyklouznout ven.“

Přítakal jsem, protože Artuš měl pravdu, a plazili jsme se dál k onomu otvoru, jen občas rozsvěčeje sirku. Pak jsem si ale všiml, že můj přítel, který mi takto dodal odvahy, je sám dosti rozrušen a jeho tvář pobledlá.

„Nechtěl jsem ti to říkat tam,“ sdělil mi potom, „ale některé z těch nejstarších hrobů nepatřily žádnému křesťanskému mnichu, snad zde byl hřbitov a kultiště ještě předtím, než stál kostel, mnohé z nedávných archeologických prací takovéto znepekující věci naznačují. Jen Bůh ví, jak jsou některé z těch hrobů staré, protože písmo na nich není latinské a jejich geometrie se vymyká jakémukoli ze známých předhistorických slohů.“

To už jsme ale stáli v místnosti za otvorem. Úzkým světlíkem zaplněným pavučinami sem pronikal matný zbytek světla končícího dne a my se mohli rozhlédnout. Zjevně jsme stáli v předsíni oné zaniklé krypty, navíc z jakýchsi nepochopitelných příčin protékané špinavým a zapáchajícím potokem, který sem snad byl sveden kanalizací, i když se zdálo, že jej základy gotického kostela spíše respektují, než aby jim byl vnucen novým zásahem. Co nám ale udělalo radost byly schody veducí někam nahoru, tehdy jsme se domnívali, že za svobodu.

„Pojďme rychle,“ strčil do mne Artuš, „mám z tohoto místa nedobrý pocit, jako by se na mne z té vody někdo díval.“

Přeskočil jsem tedy neširoký potok a můj kamarád, když viděl, že se mi to podařilo, se odhodlal za mnou. Nahoře nás ale čekalo to, co men dosud děsí v těch krátkých chvílích, kdy podlehnou spánku. Vchod byl totiž nově uzavřen masivní mříží a v kostele se konalo jakési podivné shromáždění. Skryli jsme se tedy za hromadu cihel, vyskládanou vedle mříže a snad nachytanou kostelníkem na další úpravy a pozorovali dění.

Před oltářem opuštěného kostela stála v kruhu prskavých a čoudících svíc skupina vontů v dlouhých rízách, jako by to byli nějací pohanští kněží zvrácených kultů z doby zániku římské říše, o kterých se dodnes vypráví kolem Středozemního moře jen šepem. Děsivé však na nich nebylo jejich oblečení, ale táhlá píseň beze slov, kterou právě začínali zpívat. Když Artuš, který měl díky své zálibě v okultních vědách, jakési lepší znalosti, vyslechl první sloku, složil se mi k nohám a mumlal si modlitby ke svatým čtrnácti pomocníkům. Poněkud mne to udivilo, neboť pocházel spíše z volnomyšlenkářské rodiny a též jsem se obával, že nás prozradí a proto jsem mu zakryl ústa a když se uklidnil, šepem jsem se ho otázel, co se děje.

„Tobě to možná zní jen jako píseň beze slov“, zamumlal odpovědí na mou otázku, „ale tohle je jazyk potopeného města R'lyeh, o kterém je možné dočíst se matné zmínky v některých zakázaných knihách. Není uzpůsoben pro lidský jazyk a jen někdo skutečně rouhavý jím dnes může mluvit. O čem je ta píseň nevím, ale obávám se nejhoršího.“

A bohužel pro nás, nešťastníky, kterým tento den rozbil veškeré představy o klidném a zbadatelném světě mělo k nejhoršímu skutečně dojít. Když vontové v kruhu dozpívali, pravil nejvyšší z nich, jehož tvář byla zakryta bílou maskou, zvrácený shluk slov v řeči, při jejímž poslechu i mne zachvátila husí kůže, vyvolaná hlubokými ozvěnami předvěkého děsu snad ještě v plazí části lidského mozku.

„Utíkejme! Zavolali to! Ono to přichází! A bude to někde za námi! Rychle! Ještě máme čas!“ zasyčel pološílený Artuš, který snad něčemu porozuměl, protože v tu chvíli se vontové vydali k nám a první z nich nesl v rukou klíč, který zřetelně patřil k bráně do sklepení u které jsme se schovávali. Teprve teď jsem si všiml, že jejich roucha jsou potřísněna krví a ještě nějakou zelenošedou slizovitou tekutinou.

Vrhli jsme se zpět po schodišti, nedbaje toho, že schody kloužou a mohli bychom se zranit. Proti nám se valila hustá vlhká mlha, jež nabývala silně znepokojivých tvarů. Dole u potoka, tedy vlastně tam, kde jsme si pamatovali, že byl potok, protože mlha zakrývala většinu místnosti svým popelavě šedým vířením a nebylo vidět na krok, jsme se na chvíli zastavili, avšak zvuk skřípějící otevírané brány a hlavně přízračné šeptání, které se ozývalo v našich hlavách, nás přinutily rozeběhnout se kupředu, kde jsme tušili otvor do průlezu. Já do něj vstoupil první, neboť Artuš přeskočil potok hned za mnou se značnou rezervou, protože si nebyl zřejmě jist, kudy vede, a uklouzl na vlhké kamenné podlaze. Proto také zůstal v místnosti o něco déle a z jeho nesouvislého vyprávění jsem si později byl schopen sestavit jen velmi nejasný obraz toho, co se tam stalo.

Podle jeho slov se krátce po jeho přeskoku vynořilo z rýhy pro potok něco obrovského,

třaslavý polohmotný tvar, skrytý v mlze, jenž by se tam podle zdravého rozumu snad ani nemohl vejít. Ta věc – Artuš o tom odmítal mluvit jinak, než jako o té věci – se prý natáhla směrem, kterým jsme tušili vonty a celé sklepení zaplnil příšerný křik, z něhož já, ač jen o několik metrů vzdálen, slyšel jen slabou ozvěnu, což naznačuje, že nešlo o zvuk, alespoň v tom smyslu, v jakém o zvuku zpravidla hovoříme. Artuš se pak snažil zapálit sirku, snad aby lépe viděl, nebo aby se mohl ohněm bránit, avšak krabíčka mu rozrušením vzplála v ruku a tak ji hodil do oné mlhy, přímo tam, kde tušil onu věc. Prý ucukla, ale pak to pohlédlo na něj a on spatřil něco, o čem prý nemůže mluvit, protože pro to nejsou lidská slova.

Ani nevím, jak jsme se odtamtud dostali, pamatuji si jen dlouhé okamžiky bezbřehého děsu, když jsme se plazili úzkou chodbou ve vlhké hlíně a nohama se opírali o chladnou hmotu náhrobních desek a když jsme prchali klenutými sklepeními a naráželi do stěn jako oslepené můry. Po době, jež se nám zdála být delší než věčnost, jsme se vymotali na ulici po jakémsi schodišti v domě o dvě ulice dál, než byl ten, jímž jsme do podzemí sestoupili. Prchali jsme jako smyslů zbavení a Artuš neustále něco vykřikoval o „kole na nebesích“, „ježku v kleci bez prutů“ a „kočce s deseti tisíci pracek“, avšak nikdo si nás nevšiml – ulice byly zcela prázdné a jen někde v dálce zvonil onen zvon, který jsme slyšeli na začátku naší cesty.

Štětináč na nás U tří žab nečekal, snad ho to omrzelo a nebo nás prostě zradil, východ ze Stínadel jsme však našli sami. Jen co jsme překročili Rozdělovací třídu, rozeběhli jsme se bez slova loučení ke svým domovům a já ještě toho večera ulehl s těžkou horečnatou nemocí, která mne trápí dodnes. Artuš už do školy nepřišel, vypráví se, že zešílel a jeho rodiče nemohli snést tu potupu a odstěhovali se.

I můj čas se už blíží ke konci, okna mého pokoje se otevírají ke Stínadlům a já jen čekám na podobný pošmourný večer, kdy se nad nimi zvedne mlha a zazní opět ona píseň beze slov.